

Evelīna Līna Ņikiforova
Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija
12.soc
Pedagogs: Gunita Smiltāne

Kā Satversme man palīdz veidoties par atbildīgu Latvijas pilsoni?

Edvarts Virza ir teicis: “Mūžīga ir ne tikai dzeja un augsti debesīs ieaudzis tornis, bet mūžīga ir arī ēka un valsts, pār kurām nomodā stāv rūpīga saimnieka acs.”¹ Es pārraugu savu māju un Latviju! To kopā tur spēcīgs pamats – tauta, kuras galvenais mērķis ir nepieļaut šīs mājas sabrukumu. Ir likts kārtīgs fundamentis – Satversme, kas sargā māju un tās iemītniekus jau gadsimta garumā. Pamats, kas neļāva zust cerībai un ticībai pat visdrūmākajos okupāciju periodos šeit, Latvijā, un Sibīrijas noietnēs, kā arī tālajos trimdas ceļos. Tās ir mūsu tiesības un pienākums, kā arī liela atbildība – rūpēties ne tikai par šodien, bet arī par nākotni, lai mūsu namā turpinātu dzīvot simtiem paaudžu.

Latvijas tautai ir sava vara, balss un atbildība demokrātijā.² Viena no vissvarīgākajām pilsoņu atbildībām ir piedalīties vēlēšanās, un to drīkst darīt, sasniedzot astoņpadsmit gadu vecumu. 2021. gada vasarā piedalīšos savās pirmajās pašvaldību vēlēšanās. J. Rozenvalds vienā no diskusijām izteica domu, ka “atbildīgi politiķi rodas no atbildīgas izvēles”.³ Tāpēc mana atbildība būs ne tikai aiziet un nodot balsi, bet arī jēgpilni izvērtēt politisko partiju programmas un deputātu kandidātu darbību, jo manai izvēlei ir jābūt argumentētai. Manas argumentācijas pamatu veidos zināšanas, jo demokrātiskā sabiedrībā ikvienam “ir tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus”.⁴

Covid-19 pandēmija šobrīd ir kā lakmusa papīrs, kas uzrāda mūsu sabiedrības vājās vietas visās dzīves jomās, arī medijpratībā. Izskan tik daudz viltus ziņu, absurdu apgalvojumu, kā arī verbāli uzbrukumi cilvēkiem, kuru domas atšķiras no atsevišķu indivīdu paustā viedokļa, piemēram, ģimenes ārstei, kura skaidroja zinātniski pamatotu viedokli, ka mazi bērni var nēsāt sejas maskas. Medijpratības un kritiskās domāšanas prasmes ir nākamā atbildības pakāpe, proti, spēt atšķirt patiesību no meliem, neizplatīt nepārbaudītu informāciju, neaizvainot citus jebkurā vidē, ar cieņu izturēties pret oponentiem dažādās diskusijās. Daudzi neizprot vārdu “brīvības” un “tiesības” jēgu, uztver to kā visatļautību, bet “Satversme pieļauj šo tiesību ierobežošanu, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību”.⁵ Līdz ar to vārda un rīcības brīvība nav visatļautība.

Es esmu viena no nepilniem diviem miljoniem Latvijas iedzīvotāju, un man ir tikai viena atbildība – atbildība par savu izvēli, vārdiem un darbiem. Manas atbildības pamatā ir vērtības, ko ieaudzināja ģimene un nostiprina Satversme. Lai mūsu mājās vienmēr deg kāds lukturis, kas visu padara gaišu un saprotamu!

¹ E. Virza, “Stra umēni”. Pieejams: <https://www.letonika.lv/literatura/Reader.aspx?r=297>

² Valsts prezidents: demokrātijas kvalitāte un pilsoņa atbildība ir savstarpēji saistītas. Pieejams: <https://lvportals.lv/norises/259946-politiska-atbildiba-kas-ta-ir-2013>

³ Politiskā atbildība. Kas tā ir? Pieejams: <https://lvportals.lv/norises/259946-politiska-atbildiba-kas-ta-ir-2013>

⁴ Latvijas Satversmes tiesas likums. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=63354>

⁵ Kas ir vārda brīvība, un vai to var ierobežot? Pieejams: <https://lvportals.lv/viedokli/268456-kas-ir-var-da-briviba-un-vai-to-var-ierobe-zot-2015>

